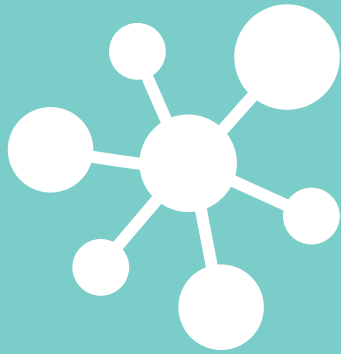


# FORSKINGS- OG INNOVASJONSSTRATEGI 2020–2023





# INNHALD

1. Visjon og mål .....	3
2. Bakgrunn for og forankring av strategien .....	6
3. Regionalt samarbeid .....	7
4. Sentrale dokument og styringssignal .....	8
5. Omgrep og definisjoner .....	9
6. Årleg gjennomgang av tiltaka i forskings- og innovasjonsstrategien .....	10

# 1. VISJON OG MÅL

Strategien skal leggje til rette for forskning og innovasjon av høg kvalitet og bringe inn ny kunnskap på virkefeltet til spesialisthelsetenesta. Dette skal bidra til helsetenester med høg kvalitet som er til nytte for og er tilpassa pasienten og tenesta, i tråd med regjeringa sitt mål om å skape pasientens helseteneste.

Strategien skal gi retning til samarbeidsorganet i oppgåver som ligg innanfor samarbeidsområda til institusjonane. Han skal fange opp føringar i overordna mål og prioriteringar. Strategien skal vere eit praktisk verktøy for handtering av forskingsmidlane i Helse Vest, og han skal gi rammer for tildeling av konkurranseutsette og strategiske midlar. Desse rammene skal vere nedfelte i årleg reviderte retningslinjer.

## VISJON

Forskning og innovasjon i Helse Vest skal ha høg kvalitet og nytteverdi, gi ny kunnskap og bidra til trygge og effektive helsetenester.

### Med dette meiner samarbeidsorganet:

- Forsking og innovasjon i Helse Vest skal bidra til gode helsetenester for innbyggjarane i Helse Vest-området. Det vil seie at tenestene har høg kvalitet og er trygge, at brukarane medverkar, at praksis er kunnskapsbasert, at tenestene er innovative og effektive, og at kompetent helsepersonell er tilgjengeleg i godt organiserte verksemder og under god leiing.
- Forskings- og innovasjonsarbeidet skal vere av høg internasjonal kvalitet og av sentral betyding for helsetenesta. Det skal samtidig ha ein eigenverdi som kulturberar og vere eit fundament for kunnskapsutviklinga og verdiskapinga i samfunnet.
- Det skal vere god samhandling mellom utøvarane innan helse og samfunn, til dømes universitet og høøgskular, instituttsektoren, kommunane og norsk næringsliv, og auka nasjonal økonomisk utvikling skal vere ei målsetjing.

## Mål 1

### Forskning og innovasjon i Helse Vest skal vere av høg kvalitet og til nytte for pasienten og tenesta

#### Tiltak

- Forskningsmidlane skal fordelast med vitskapeleg kvalitet og nytte for pasienten og tenesta som vurderingskriterium. Nytttevurderinga skal likestillast med kvalitetsvurderinga når det skal takast stilling til søknadar om forskningsmidlar.
- Satsinga på å formidle forskingsresultat til brukarar, behandlarar, myndigheiter og befolkninga skal styrkjast. Dei som får tildelt midlar, har ansvar for å formidle forskingsresultata og den nytten dei kan ha for tenesta.

## Mål 2

### Forskning og innovasjon i regionen skal vere nasjonalt og internasjonalt konkurransedyktig

#### Tiltak

- Setje i verk fleire stimuleringstiltak for å auke talet og kvaliteten på søknader til EU og NFR, slik at fleire kan nå opp i konkurransen og få tildelt midlar

#### Samarbeidsorganet vil

- styrkje samarbeidet mellom forskning og næringsliv for å bidra til at forskinga fører til auka verdiskaping, og for å gi forskingsmiljøa større gjennomslag i EU og NFR
  - arbeide for vidareutvikling og harmonisering av insentivordningar for helseføretaka, universiteta og Høgskulen på Vestlandet
  - stimulere til betre samarbeid mellom universitet og helseføretak når dei skal utarbeide NFR-søknadar og EU-søknader
  - utvikle betre rådgiving og forskingsstøtte for forskarar i heile regionen
- Arbeide for betre utnytting av forskings- og innovasjonspotensial som ligg i helsedata og forskingsbiobankar

## Mål 3

### Brukarmedverknad i forskning

#### Tiltak

- Vere ein pådrivar for reell medverknad i forskning
- Støtte og stimulere kompetanse- og kunnskapsutvekslinga mellom brukarar og forskarar
- Leggje til rette for informasjon til forskarar og vurderingskomitear i søknadsprosessar om korleis brukarmedverknad vil vere formålstenleg
- Hjelp forskarar til å rekruttere rett brukarkompetanse

## Mål 4

### Samarbeid mellom regionale, nasjonale og internasjonale forskingsaktørar

#### Tiltak

##### Regionalt samarbeid

- Arbeide for ein god samarbeidskultur og hindre samarbeidsbarrierar mellom sektorane
- Vidareutvikle samarbeid om forskingsinfrastruktur og kompetanse
- Vareta og styrkje forskingssamarbeid mellom alle helseføretaka og utdanningsinstitusjonane i regionen
- Stimulere forskingsaktørane i regionen til samarbeid med kommunane og næringslivet
- Vareta og styrkje forskingssamarbeid mellom alle helseføretaka og utdanningsinstitusjonane i regionen

##### Nasjonalt og internasjonalt samarbeid

- Støtte etableringa av nasjonale nettverk der det er behov for slike, jf. føringar i oppdragsdokumenta frå Helse- og omsorgsdepartementet og i strategien/handlingsplanen HelseOmsorg21
- Støtte deltaking i nasjonale studiar
- Støtte og auke samarbeidet med leiande internasjonale fagmiljø

## Mål 5

### Innovasjon – forskning i kombinasjon med innovasjon som bidreg til ny behandling, nye tenester og kunnskapsarbeidsplassar og nytt næringsliv i regionen

#### Tiltak

- Bidra til at forskingsmiljøa gjennom sterkare samarbeid med næringslivet får betre gjennomslag på nasjonale og internasjonale konkurransearenaer som NFR og EU
- Stimulere til auka verdiskaping gjennom forskning og auka samarbeid mellom forskingsmiljø og næringsliv gjennom bruk av VIS (Vestlandets innovasjonselskap), Validé og Kunnskapsparken i Sogn og fjordane
- Sikre IKT-infrastruktur som er på eit sikkert og høgt internasjonalt nivå, noko som vil bidra til å styrkje, utvikle og leggje til rette for eit godt samarbeid mellom forskingsmiljøa, Helse Vest IKT og IKT-aktørar i regionen

## Mål 6

### Kopling mellom utdanning, forskning og innovasjon – kunnskapstriangelet

#### Tiltak

- Leggje til rette for forplikande samarbeid mellom helseføretaka og utdanningsinstitusjonane om rettleiing og tema til masteroppgåver, og sikre at dette er i tråd med behovet i helsetenesta
- Leggje til rette for at helseføretaka og utdanningsinstitusjonane samarbeider om forskarskular og delte stillingar
- Arbeide for at studentar i større grad blir involverte i forskingsprosjekt med innovasjonspotensial
- Arbeide for god tilrettelegging ved samarbeid mellom helseføretaka for legar i spesialisering som tek forskarutdanning
- Bidra i arbeidet med å etablere kontaktar med næringslivet i arbeidet med å kople utdanning og forskning til innovasjon, og medverke til at tidspunktet for kommersialisering blir avgjort i samråd med TTO-ane (VIS, Validé, Kunnskapsparken i Sogn og fjordane)

## Avgrensing

Strategien gjeld samhandlingsområda mellom Helse Vest, Universitetet i Bergen, Universitetet i Stavanger og Høgskulen på Vestlandet (jf. samarbeidsavtalen).

Forskning og innovasjon har ein universell karakter, og forskingsprosjekta har eigenverdi gjennom å skape og formidle ny kunnskap. Forsking, innovasjon og band til universitets- og høgskulemiljøa er viktig for å bevare og utvikle vitalitet og fagkompetanse i sjukehusa.

Strategien omfattar forskning, innovasjon og bygging av forskingskompetanse i form av forskarutdanning.

## 2. BAKGRUNN FOR OG FORANKRING AV STRATEGIEN

Helse- og omsorgsdepartementet gir instruks til dei regionale helseføretaka om å samarbeide med universitet og høgskular. Instruksen blei sist revidert i 2013 og skal sikre 1) at samarbeidet tek hand om saker på helseforsknings- og innovasjonsområdet som er av gjensidig interesse, 2) at universiteta og høgskulane får dekt sine behov for undervisning, opplæring og rettleiing av studentar, og 3) at utdanning og forskning er i tråd med behova i spesialisthelsetenesta.

Samarbeidsavtalen<sup>1</sup> mellom Helse Vest RHF, Universitetet i Bergen, Universitetet i Stavanger og Høgskulen på Vestlandet om forskings- og utdanningsoppgåver regulerer samarbeidet<sup>2</sup>. Avtalen fastset samarbeidsform og gjensidige rettar og plikter for å sikre eit godt og resultatretta samarbeid. Det er oppretta to samarbeidsorgan, eitt innan forskning og innovasjon og eitt innan utdanning.

Forskningsstrategien er utarbeidd med utgangspunkt i instruks og samarbeidsavtale. Regionalt samarbeidsorgan for forskning og innovasjon har fått slikt mandat<sup>3</sup> :

Samarbeidsorganene skal drøfte saker av felles interesse. Hver av partene plikter å bringe saker av felles interesse opp i samarbeidsorganene på et tidlig tidspunkt og før beslutning treffes i partenes respektive beslutningsorganer. Samarbeidsorganene har en rådgivende funksjon for de besluttende organer i helseforetaksgruppen i Helse Vest og i utdanningsinstitusjonene i saker som gjelder forskning, innovasjon og utdanning. Samarbeidsorganet for forskning og innovasjon skal bl.a.

- innstille til styret i Helse Vest om tildeling av statlige øremerkede tilskudd til forskning
- utarbeide forslag til felles regional forskningsstrategi innen samhandlingsområdene
- arrangere forskningskonferanse
- dele ut forskningspriser

## 2.1 Forskarutdanning

I åra framover vil demografien og sjukdomsbiletet i befolkninga endre seg. Nyutvikling av behandlingsformer, behandlingsmetodikk og logistikk og digitalisering av kommunikasjon og medisinsk teknologi gjer at helse- og omsorgstenestene må vidareutviklast. Dette må byggje på resultatata frå forskings- og innovasjonsverksemda. Formålet med forskingsmidlane i Helse Vest er at dei skal medverke til å sikre forskingsaktivitet i helseføretaka og auke produktiviteten, kvaliteten og nytten av forskinga.

På denne bakgrunnen skal ein vesentleg del av midlane gå til forskarutdanning og bygging av forskingskompetanse. Det er ei målsetjing å ha spesialistar med forskingskompetanse som er i stand til å halde seg oppdaterte på eige fagfelt, og som kritisk kan vurdere ny kunnskap og ta denne kunnskapen i bruk i den kliniske verksemda. Føretaka har òg ansvar for spesialistutdanninga for legar og er dermed strategisk i posisjon til å forme utdanningsløp som sikrar både spesialisering og doktorgradar tidleg i karrieren. Gjennom fleire år har omlag 60 prosent av tildelingane til nye prosjekt gått til doktorgrads- og postdoktorstipend. I tillegg kjem satsing på kliniske forskarstipend og karrierestipend. Forskarutdanning er eit ledd i satsinga på forskning i sjukehusa, og det vil også i framtida vere eit viktig satsingsområde.



## 2.2 Rammer for forskingsmidlane i Helse Vest

Minst 75 prosent av forskingsmidlane skal tildelast gjennom ein open søknadsprosess utan tematiske føringar. Samarbeidsorganet kan tildele inntil 25 prosent til strategiske satsingar. Grunnleggjande endringar i fordelinga mellom opne og strategiske midlar skal avgjerast av styret i Helse Vest.

Alle søknadar om forskingsmidlar blir vurderte av komitear med medlemmer frå institusjonar utanfor helseregion vest. Søknader på forskingsmidlane i Helse Vest skal vurderast ut frå dei to likestilte kriteria vitenskapleg kvalitet og nytte for helsetenesta.

Rammer og retningslinjer for forskingsmidlane er tilgjengelege på Helse Vest sine nettsider om forskning: <https://helse-vest.no/vart-oppdrag/vare-hovudoppgaver/forskning/forskningsmidlar>.

# 3. REGIONALT SAMARBEID

Forskingskvaliteten skal styrkjast gjennom bygging av regionale nettverk. Eit godt samarbeid mellom institusjonane i regionen er ein føresetnad for å nå opp i konkurransen om eksterne forskingsmidlar. Det er òg utarbeidd retningslinjer<sup>4</sup> for å fremje regionalt forskingssamarbeid. Retningslinjene skal gjelde for samarbeid mellom helseføretaka og dei private ideelle institusjonane i regionen (heretter omtalte som sjukehusa). Retningslinjene gjeld òg for Sjukehusapoteka Vest (SAV).

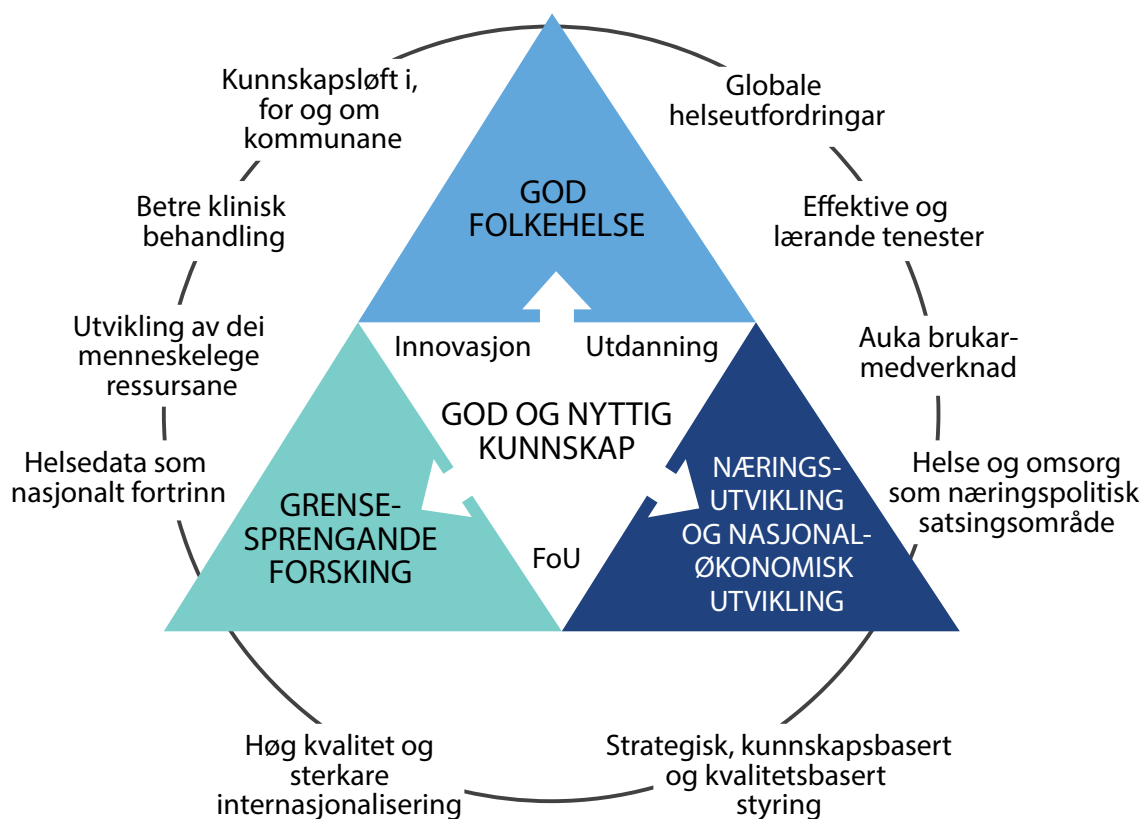
Regionalt samarbeid er vektlagt ved vurdering av søknader om forskingsmidlar i den opne søknadsrunden.

For dei strategiske midlane er det utarbeidd retningslinjer der regionalt samarbeid er eit viktig element:

- Forankring: Regionalt samarbeidsorgan for forskning og innovasjon forventar forankring i det føretaket som får hovudansvaret for satsinga, og går ut frå at føretaket ser det som sitt ansvar å vidareføre og vidareutvikle det etablerte forskingsmiljøet i den regionale føretaksstrukturen når finansiering tek slutt.
- Regionalitet: Ikkje alle satsingar vil vere dekkjande for heile regionen, men satsingane skal alltid vere opne for deltaking frå andre aktuelle fagmiljø i regionen. Dersom satsinga ikkje lukkast med å få med relevante fagmiljø, er det forventa at satsinga orienterer det aktuelle helseføretaket ved fag-/forskningsdirektør.
- Inkludering av andre føretak: Dei regionale satsingane har ansvar for å invitere alle aktuelle og relevante miljø frå dei andre føretaka til å ta del i aktiviteten i satsinga.
- Fordeling av strategiske midlar: Midlar skal fordelast etter den aktuelle aktiviteten som skissert i søknaden, og dette må vere avtalt på førehand. Det er ikkje noko mål at midlane skal fordelast etter storleiken på føretaka.

## 4. SENTRALE DOKUMENT OG STYRINGSSIGNAL

HelseOmsorg21-strategien blei utvikla i eit samarbeid mellom universitets- og høgskulesektoren, sjukehusa, kommunane, næringslivet, offentlege etatar og brukarane.<sup>5</sup> Strategien understrekar behovet for å byggje god samarbeidskultur, og peiker på ti hovudområde for å møte utfordringar i helse- og omsorgstenestene og samtidig bidra til næringsutvikling:





### **Aktuelle samarbeidsområde for samarbeidsorganet er:**

- Betre klinisk behandling
- Høg kvalitet og sterkare internasjonalisering
- Helsedata som nasjonalt fortrinn
- Helse og omsorg som næringspolitisk satsingsområde
- Samarbeid med kommunehelsetenesta
- Auka brukarmedverknad
- Globale helseutfordringar

Samarbeidsområda er sentrale i dei årlege styringsdokumenta og tildelingsbrev til sektorane. Dei blir supplerte gjennom andre sentrale dokument og samarbeidsarenaer, mellom anna

- Langtidsplan for forskning og høgare utdanning 2015–2024
- Nasjonal strategi for tilgjengeleggjering og deling av forskingsdata
- Retningslinjer for brukarmedverknad i forskning
- Nasjonal strategi for forskings- og innovasjonssamarbeid med EU
- Nasjonal samarbeidsgruppe for helseforskning i spesialisthelsetjenesten
- Samarbeidsforumet mellom Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet (opprett i 2017)

## **5. OMGREP OG DEFINISJONAR**

Saman med pasientbehandling, opplæring av pasientar og deira nærmaste og utdanning av helsepersonell er forskning det primære ansvarsområdet til helseføretaka, jf. spesialisthelsetenestelova § 3-8.

I dette dokumentet meiner vi med helseforskning: «virksomhet som utføres med vitenskapelig metodikk for å skaffe til veie ny kunnskap om helse og sykdom», jf. helseforskningslova <sup>6</sup> § 4a.

Vidare heiter det at lova gjeld for medisinsk og helsefagleg forskning som involverer: «humant biologisk materiale: organer, deler av organer, celler og vev og komponentar av slikt materiale fra levende og døde mennesker», jf. § 4b.

Helsetenesteforskning er definert som «et flerfaglig vitenskapelig felt hvor man studerer hvordan sosiale faktorer, finansieringssystemer, organisatoriske strukturer og prosesser, helseteknologi og personellatferd påvirker tilgang til helse- og omsorgstjenester, kvaliteten og kostnadene ved helse- og omsorgstjenester, og endelig – helse og velvære» (Nasjonal samarbeidsgruppe for helseforskning <sup>7</sup> (NSG), 2012.

Med brukarmedverknad i forskning meiner vi i denne samanheng at pasientar, brukarar og pårørande sine erfaringar skal nyttast til å betre tenestane, jf. forskrift om leiing og kvalitetsforbetring i helsetenesta. <sup>8</sup>

Kliniske studiar «bidrar både til oppdatert kunnskap om sikkerhet og effekt av ny behandling og kunnskap om behandlingsresultater i klinisk praksis» (Meld. St. 28, 2014–2015, s. 137) <sup>9</sup>.

Behovsidentifisert forskning inneber at det må etablerast system for innhenting av kunnskap, spissing

<sup>6</sup> Lov 20. juni 2008 nr. 44 om medisinsk og helsefaglig forskning (helseforskningslova)

<sup>7</sup> <http://helseforsk.no/>

<sup>8</sup> <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2016-10-28-1250>

<sup>9</sup> Meld. St. 28 (2014–2015)

av problemstillingar, involvering av pasientar og andre brukarar, evaluering og prioritering av kva problemstillingar det bør forskast på (Melding St. 28, 2014–2015, s. 146).<sup>10</sup>

Innovasjon må i denne samanhengen vere kopla til forskning som bidreg til ny behandling, nye tenester, kunnskapsarbeidsplassar og nytt næringsliv i regionen.

Med dette som utgangspunkt blir innovasjon i forskings- og innovasjonsstrategien definert som «et nytt produkt, en ny teneste, en ny produksjonsprosess eller ny organisasjonsform som skaper verdier som økt kvalitet, økt effektivitet, økt produktivitet i helse- og omsorgssektoren og økt tilfredshet hos pasienter, pårørende og ansatte» (HelseOmsorg21-strategien, s. 113).

## **6. ÅRLEG GJENNOMGANG AV TILTAKA I FORSKINGS- OG INNOVASJONSSTRATEGIEN**

Samarbeidsorganet vil gjennomgå forskingsstrategien årleg for å vurdere kva mål og tiltak som bør prioriterast i det aktuelle året.

---

<sup>10</sup> Meld. St. 28 (2014–2015)

Strategien er utarbeidd av: Regionalt samarbeidsorgan for forskning og innovasjon, Helse Vest

Kontakt:

*E-post: forskning@helse-vest.no*

*Tlf.: 55 97 55 35*

Postadresse:

*Haukeland universitetssjukehus*

*Kompetansesenter for klinisk forskning*

*Postboks 1400*

*5021 Bergen*

ISBN: 978-82-8045-048-7

Forsidebilder | iStockPhoto